

Miljöenheten
Nacka kommun
131 81 Nacka

Datum
2019-01-14

Komplettering, ärende M 2018-001442

Anmälan enligt Miljöprövningsförordningen (SFS 2013:251)

Krossning och lagring av bergmassor, inklusive beredning av mark

Verksamhetskod 10.50, 90.141

Skanska Industrial Solutions AB (nedan kallat "Skanska") lämnade den 29 september 2018 in en anmälan om krossning av bergmaterial samt användning av avfall (jord/schakt) för anläggningsändamål på fastighet Erstavik 25:1 (Gungviken) i Nacka kommun. Nedan redogörs för de kompletteringskrav som ställts i ärendet, M 2018-001442.

1. Samråd enligt Miljöbalken 12:6

Samrådsskyldigheten i 12 kap. 6 § Miljöbalken aktualiseras för de verksamheter eller åtgärder som *inte* omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt och som på ett väsentligt sätt kan komma att ändra naturmiljön:

Kan en verksamhet eller en åtgärd som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i denna balk komma att väsentligt ändra naturmiljön, skall anmälan för samråd göras hos den myndighet som utövar tillsynen enligt bestämmelser i 26 kap. eller bestämmelser som har meddelats med stöd av samma kapitel.

Den aktuella anläggningen omfattas av anmälningsplikt enligt 4 kap. 6 § och 29 kap. 35 § Miljöprövningsförordningen (2013:251). Eftersom de verksamheter som ska bedrivas inom anläggningen prövas genom en anmälan aktualiseras således inte samrådsskyldigheten i 12 kap. 6 § Miljöbalken. Att verksamheten är tänkt att etableras utanför detaljplanelagt område gör ingen skillnad i denna sak.

2. Användning av bergmaterialet

Då Nacka kommun är i ett expansivt stadium, med många stora anläggningsprojekt och en långsiktig plan för byggnation av nya bostäder i flera delar av kommunen, kommer det under en längre period att finnas ett stort behov av anläggningsmaterial – särskilt från en plats med kort avstånd till byggprojekten.

Enligt statistiken förbrukar varje invånare i Stockholms län ca 4,0 ton bergmaterial per år (SGU: "Grus, sand och krossberg 2017, Periodiska publikationer 2018:2"). Invånarantalet i Nacka

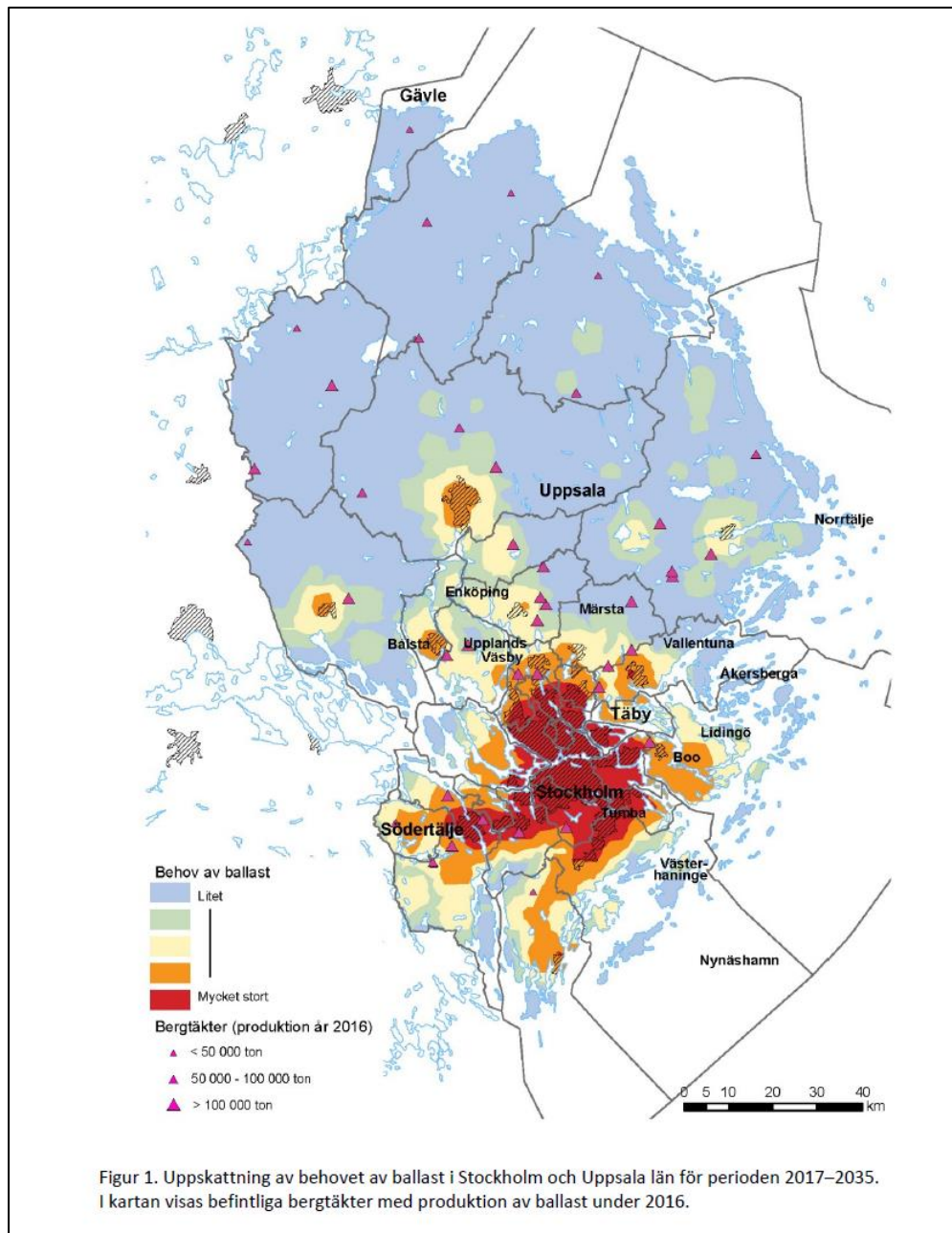
kommun uppgår till ca 103 000 personer, vilket innebär att det årliga bergmaterialbehovet i kommunen uppgår till drygt 400 000 ton. Verksamheten vid Gungviken har således potential att försörja hela Nacka kommun med högkvalitativt bergmaterial för fastighets- och bostadsbyggande, vilket innebär att material inte behöver transporteras till Nacka från kranskommunerna. Detta innebär i sin tur att mängden transporter till och från Nacka minskar. Lösningen är även viktig ur ett större perspektiv: under år 2017 levererades totalt 10,5 miljoner ton bergmaterial inom Stockholms län. Det föreligger alltså ett stort samhälleligt behov av att leverera en stor mängd bergmaterial inom Gungvikens potentiella avsättningsområde. Utöver detta förväntas kommunens befolkning att, på tio års sikt, öka med drygt 30 000 personer (SBC), vilket innebär ett ökat förväntat behov av bergmaterial om ca 30 %.

Enligt uppgifter från SGU ("Hållbar ballastförsörjning – förutsättningar i Stockholms och Uppsala län, rapport 2018:09") finns ett mycket stort behov av ballast i Stockholms län fram till 2035, se figur 1 nedan. De i särklass största behoven av ballast fram till 2035 kommer att finnas i tätortsområdet Stockholm. Enligt rapporten är det också viktigt att, i de kommuner där förutsättningarna att bidra till ballastförsörjningen är mycket begränsade eller begränsade, betrakta ballastförsörjning som ett allmänt intresse och en väsentlig fråga att behandla i översiktsplaneringen. Nacka kommun anges som ett exempel på en kommun med "mycket begränsade förutsättningar" (figur 8, sid 24 i rapporten).

Skanska, som är ett vinstdrivande företag, jobbar ständigt för att finna avsättning för det material som produceras. Att anmäla och starta nya etableringar är mycket resurskrävande, och något som Skanska endast gör i undantagsfall. Det finns således ingen anledning eller ekonomisk möjlighet för bolaget att starta verksamhet på platser där man inte räknar med en total avsättning för materialet, varvid platsen i Gungviken har valts utifrån att det finns ett förväntat stort behov av byggmaterial flera år framöver.

Skanska vill även hänvisa till bolagets korrespondens med Helen Lindqvist, Naturvårdsverket, dit bolaget i ett liknande ärende ställde frågan om hur detaljerad en beskrivning av planerad avsättning måste vara för att anses godkänd. I e-posten av den 27 september 2018 från Lindqvist, bilaga 1, framgår av den sista meningen följande:

"Av ditt mail nedan förefaller det som om det inte råder några tveksamheter i ert fall kring ovanstående, att avsättning finns och att lagringstiden inte är så lång så att det påverkar möjligheten att bedöma avsättningen. Det bör därmed inte vara några oklarheter kring de aktuella massorna som ni hanterar."

Figur 1. Uppskattning av behovet av ballast i Stockholm och Uppsala län för perioden 2017–2035. I kartan visas befintliga bergtäkter med produktion av ballast under 2016.

Figur 1 Urklipp från SGU:s rapport 2018:09: "Hållbar ballastförsörjning – förutsättningar i Stockholms och Uppsala län.

3. Typer och mängder av jord- och bergmassor som kommer att tas emot på anläggningen och som beräknas kunna avsättas och återanvändas igen i närområdet

Utöver det entreprenadberg som kommer att tas emot för att lagras och krossas (och därefter säljas ut igen till bygg- och anläggningsprojekt i kommunen) kommer anläggningen att ta emot material för att jämna ut marken på platsen. Detta material kommer att bestå av jord- och schaktmassor, främst från uppgrävningar inom anläggningsarbeten i Nacka kommun. Uppskattningsvis krävs en mängd av ca 141 000 m² ton jord/schakt för att bereda och jämna ut marken, då området i dagsläget är alltför kuperat för att bedriva verksamhet på.

4. Mellanlagring

Skanska vill fortsatt framhålla att det mottagna bergmaterialet inte bör klassas som avfall.

Skanskas inställning är i första hand att den typ av massor som ska bearbetas på platsen (entreprenadberg) inte är att betrakta som avfall. Enligt 15 kap. 1 § Miljöbalken är avfall varje ämne eller föremål som innehavaren *gör sig av med* eller *avser eller är skyldig att göra sig av med*. Skanska, som har köpt materialet från den entreprenad vari det uppkommer, har inte för avsikt att göra sig av med bergmaterialet utan anser att detta är en råvara som är kommersiellt attraktiv på marknaden. Skanska, liksom samtliga andra aktörer på marknaden, är ett vinstdrivande börsnoterat bolag som inte kan ägna sig åt förlustaffärer, d.v.s. att köpa bergmaterial för att lägga på hög någon längre tid eller med ”avsikt att göra sig av med materialet”.

Bergmaterialet ska därför per definition inte anses utgöra avfall eftersom varken avsiktsrekvisitet eller de andra förutsättningarna är uppfyllda.

Skanska menar i andra hand att bergmaterialet i vart fall ska anses utgöra en biprodukt då det är fråga om berg från samhällsbyggande, jämför målet om berg från Förbifart Stockholm (Mark- och miljödomstolen i Nacka, mål M 3342-11 av den 17 februari 2014). Den nämnda domen kommer måhända från underinstans men är ändå giltig avseende hur överskottsmassorna ska klassificeras, eftersom frågan har vunnit laga kraft och är alltjämt gällande för detta material. Eftersom domstolen ansåg att bergmassorna är en biprodukt ska de således fortsatt betraktas så, något annat skulle strida mot domens rättskraft jfr 24 kap. 1 § Miljöbalken. Ett föremål som har bedömts vara en biprodukt måste även anses vara detta även i nästa led, d.v.s. när en köpare har köpt bergmaterialet (biprodukten) som i detta fall. En biprodukt kan inte klassas om enbart på den grunden att någon annan genom köp övertar biprodukten. Detta torde snarare styrka det faktum att det är fråga om en biprodukt.

Även i de fall då ett bolag tar emot entreprenadberg från andra projekt än Förbifart Stockholm anser Skanska att materialet är en biprodukt. I 15 kap. 1 § 2 st. Miljöbalken föreskrivs rekvisiten för när en biprodukt anses föreligga. Där anges bl.a. att föremålet ska ha kommit till i en produktionsprocess.

I ett liknande ärende i Södertälje kommun (MIL.2018.1786) hänvisade miljönämnden till att termen ”produktionsprocess” inte definieras i vare sig EU:s avfallsdirektiv eller i Miljöbalken. Vidare hänvisade man till ett utlåtande som inhämtats av Naturvårdsverket från EU-kommissionen. Skanska har tagit del av såväl Naturvårdsverkets fråga, som svaret från Julio García Burgués, Head of Unit, Directorate-General for Environment, den 6 februari 2014. Av Burgués svar kan man utläsa att en bedömning om huruvida något är att anse som avfall eller ej ska göras utifrån varje enskilt fall. Burgués betonar att hans svar avseende såväl produktionsprocess som huruvida något är att betrakta som biprodukt inte ska ses som ett officiellt ställningstagande från EU-kommissionen. Burgués understryker vidare att det är EU-domstolen som har den exklusiva rättstillämpningsfunktionen och som således är den institution som rätteligen ska tolka EU-lagstiftningen – inte EU-kommissionen. Utlåtandet har såtillvida föga betydelse för prövningen i det enskilda fallet eftersom det, som även Burgués skriver, ska göras en bedömning från fall till fall samt att utlåtandet inte ska anses vara ett officiellt ställningstagande från EU-kommissionen.

Mark- och miljödomstolen har i ovan nämnda mål ansett att överskottsmaterialet från Förbifart Stockholm har uppkommit i en produktionsprocess. Detta beslut är således gällande för allt berg från Förbifart Stockholm, och bör även gälla för annat entreprenadberg som uppkommit i liknande processer.

Som förtydligande vill bolaget dock påpeka att begreppet ”mellanlagring” (”lagring som en del av att samla in”) – oavsett om inkomna material klassificeras som avfall eller ej – inte ska appliceras på denna typ av massor. Naturvårdsverket har i sin vägledning till Miljöprövningsförordningens 29 kap. (”Vägledning till MPF, 29 kap. Avfall”, 2017-04-28) förtydligt att begreppet ”lagring som en del av att samla in” inte berör denna typ av verksamhet eller materialslag. I vägledningen framgår att:

Mellanlagring ingår i begreppet lagring som en del av att samla in avfall. Den åtskillnad som behöver göras är mot begreppet lagring i avvaktan på återvinning eller bortskaffande (jämför 56 §). Om en verksamhet t.ex. bedriver återvinning, och i anslutning till detta har ett lager av avfall (avfallet ska behandlas vid den aktuella verksamheten), ska det inte klassas som lagring som en del av att samla in avfall. Det kan då omfattas av 56 § om det handlar om lagring inför vissa typer av verksamheter. Om man däremot tar emot visst avfall som enbart lagras, och sedan skickar till en annan verksamhet för behandling, klassas det som lagring som en del av att samla in avfall. Detsamma gäller ju naturligtvis en verksamhet som enbart bedriver lagring av avfall.

Naturvårdsverket klargör alltså att sådana massor som lagras i upplag i avvaktan på återvinning på en anläggning inte omfattas av verksamhetskod 90.30 eller 90.40 (”Lagring som en del av att samla in avfall”).

Detta är samma benämning som i 15 kap 7 § Miljöbalken. Där framgår det att med ”samla in avfall” avses lagring av avfall innan det transporteras bort till den plats där det sker behandling av avfallet.

Det inkomna bergmaterialet kommer att omsättas inom korta tidsrymder, ca 12 månader.

5. Tillståndsansökan för sortering och mekanisk bearbetning (> 10 000 ton annat avfall)

Skanska vill fortsatt framhålla att det mottagna bergmaterialet inte bör klassas som avfall, och att mekanisk bearbetning av avfall därmed inte sker, se ovan.

Som förtydligande vill bolaget dock påpeka att tillståndsplikt aldrig gäller för mekanisk bearbetning av avfall som kommer att användas för ”för bygg- och anläggningsändamål”, enligt Miljöprövningsförordningen 29 kap. 40§:

Tillståndsplikt B och verksamhetskod 90.100 gäller för att återvinna mer än 10 000 ton icke-farligt avfall per kalenderår genom mekanisk bearbetning.

Tillståndsplikten gäller inte

1. för att genom krossning, siktning eller motsvarande mekanisk bearbetning återvinna avfall för byggnads- eller anläggningsändamål [...]

Det material som produceras på anläggningen kommer uteslutande att användas som nytt material i bygg- och anläggningsarbeten och omfattas således inte av tillståndsplikt (verksamhetskod 90.100).

6. Dagvatten och grundvatten

Ytvattenhantering, skyddsåtgärder och dess effekt

Hanteringen av bergmaterial kommer att ske inom det område som markerats med ett B.

För att minimera belastningen på recipienten Skurusundet/Duvnäs-viken kommer dagvatten som leds bort från anläggningen att genomgå rening genom att passera en sedimentationsdamm utrustad med en oljeavskiljande funktion samt ett mindre översilningsområde, där vattnet lämnar dammen. Placeringen av sedimentationsdamm och efterföljande översilningsområde redovisas i bifogad situationsplan.

Sedimentationsdammen kommer att dimensioneras så att dagvatten som passerar genom dammen ges en uppehållstid mellan 12-24 timmar enligt riktlinjerna i Trafikverkets publikation 2015:147 ”Öppna vägdagvattenanläggningar”. För att uppfylla Trafikverkets riktlinjer (24 timmar) kommer sedimentationsdammen minst att hålla volymen* **44,5 m³**.

*Beräkningarna baseras på data från SMHI avseende årsnederbörd (700 mm/år) och medelavdunstning (400 mm/år) under standardnormalperioden år 1961-1990 samt vid användning av ca 10 m³ vatten per dygn för vattenbegjutning av kross- och sorterverk.

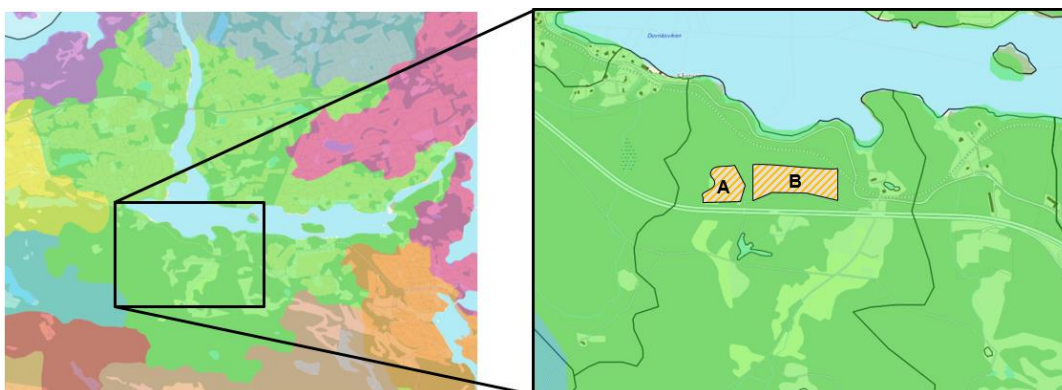
Från sedimentationsdammen kommer det ske en diffus avrinning till diket mellan yta A och B. Avrinningen kommer ske ut över en vegetationsbegrädd yta (ett s.k. översilningsområde). Vatten inom översilningsområdet kommer antingen att avdunsta, tas upp av vegetationen eller filtreras ned genom marken. Rening av vatten genom översilningsområden är framförallt en metod som

används i samband med torvtäktsverksamhet. Reningsprincipen är dock densamma varför metoden även kan användas för andra verksamheter, såsom bergtäkter. Rapporten "Water treatment methods in peat harvesting" är samarbetsprojekt mellan det finländska torvindustriförbundet och finländska branschföretag. Syftet med projektet är att undersöka och utvärdera olika vattenbehandlingsmetoder. I rapporten finns beskrivet ett flertal metoder för att minska bl.a. kvävehalten i avrinnande vatten. Översilningsområdet och vegetationen i området fungerar som ett mekaniskt filter som fångar upp suspenderade ämnen (partiklar). Lösta näringsämnen fångas upp i vegetationen som ett resultat av biologiska och kemiska processer (s.k. assimilering). Metoden beräknas sänka halten suspenderat material i utgående vatten med ca 55-90 %, halten totalkväve med ca 50 % och halten totalfosfor med ca 45 %. Den kemiska syreförbrukningen beräknas minska med ca 5-20 %.

Grundvatten och risk för påverkan på enskilda brunnar

Nederbörd som inte avdunstar eller avrinner perkolerar ned genom marken och bildar mark- och grundvatten. Grundvattnets strömning är generellt sett laminär, d.v.s. i skikt i strömningsriktningen. Grundvattenflödet mellan två punkter bestäms av skillnaden i trycknivå mellan punkterna, d.v.s. den hydrauliska potentialen. Förenklat är det skillnaden i hydraulisk potential som ger upphov till grundvattenströmningar. Grundvattnet strömmar (strömningsriktningen) från område med hög potential till områden med låg potential samt mot områden som är "torrare" än den omgivande marken. Områden som är belägna högt i terrängen har generellt sett en högre hydraulisk potential än områden som är belägna långt ned i terrängen vilket gör att grundvattnet rör sig nedåt i terrängen. Grundvattenströmmarna i området är således i princip desamma som ytvattenströmmarna, d.v.s. hur nederbörden i området avrinner. Genom att undersöka hur ytavrinningen sker i ett område kan man med förhållandevis god säkerhet även bedöma grundvattenströmmarna inom samma område.

Nacka kommun har upprättat kartor som visar huvudavrinnings- och delavrinningsområdena inom kommunen (se figur 2 nedan).

Figur 2 Utdrag från Nacka kommuns dagvattenkarta. Figuren visar dels Skurusundets huvudavrinningsområde (grönt fält) samt de delavrinningsområden som ingår i huvudavrinningsområdet (avgränsat med svarta linjer). Den anmälda verksamheten är markerad med rasterade ytor i vitt och orange.

I figur 2 visas dels Skurusundets huvudavrinningsområde (grönt fält) samt de delavrinningsområden som ingår i huvudavrinningsområdet (avgränsat med svarta linjer). Den anmälda verksamheten är markerad med rasterade ytor i vitt och orange. Som framgår av figuren är den anmälda verksamheten inte belägen inom samma delavrinningsområde som bostadsområdena Sågtorp eller Östervik. Mot bakgrund av vad som anges ovan avseende grundvattnets strömningsriktning samt eftersom den aktuella verksamheten och de båda bostadsområdena är belägna inom olika delavrinningsområden kommer inte vatten från verksamheten komma i kontakt med vare sig yt- eller grundvatten vid Sågtorp eller Östervik. I sammanhanget så ska det även nämnas att den anmälda verksamheten inte kommer att bedrivas under grundvattenytan, vilket typiskt sett kan påverka yt- och grundvattenströmmarna i ett område. Sammantaget bedömer Skanska att verksamheten som sådan inte kommer att medföra någon påverkan på grundvattnet eller på enskilda vattentäkter.

Miljö kvalitetsnormer för ytvatten

Aktuell recipient

Länsstyrelsen i Västmanlands län (Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt) har beslutat om miljö kvalitetsnormer som uttrycker den kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. Där framgår även i vilka fall Vattenmyndigheten har bedömt att det finns skäl för undantag från de grundläggande kraven att uppnå god yt- och grundvattenstatus samt god ekologisk potential i vattenförekomsterna.

Recipient för dagvatten från det aktuella området utgörs av vattenförekomsten Skurusundet (VISS EU_CD: SE591800-181360). Vattenförekomsten Skurusundet har klassificerats med avseende på ekologisk och kemisk ytvattenstatus (förvaltningscykel 2, år 2010-2016). Skurusundet uppnår i dag måttlig ekologisk status och god kemisk status förutsatt att överallt överskridande ämnen undantas. Om överallt överskridande ämnen tas med uppnår inte Skurusundet god kemisk ytvattenstatus.

Ekologisk status

Skurusundets ekologiska status baser på den biologiska kvalitetsfaktorn växtplankton och på de fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorerna näringsämnen (kväve) och siktdjup. Det är kvalitetsfaktorn växtplankton som varit avgörande för vattenförekomstens status.

Kväve

Vid loss hållning och sprängning av berg används oftast kvävebaserade sprängmedel. Det innebär att det efter en sprängning finns små rester av odetonerat sprängmedel kvar på bergmaterialet. Kvävet i dessa rester ger upphov till att det vatten som avrinner från en yta där bergmaterial hanteras ibland kan uppvisa förhöjda kvävehalter. Det finns alltså en viss risk att en mindre del kväve finns kvar i det vatten som släpps ut och att vattenkvaliteten i recipienten därigenom kan påverkas negativt genom övergödningseffekter.

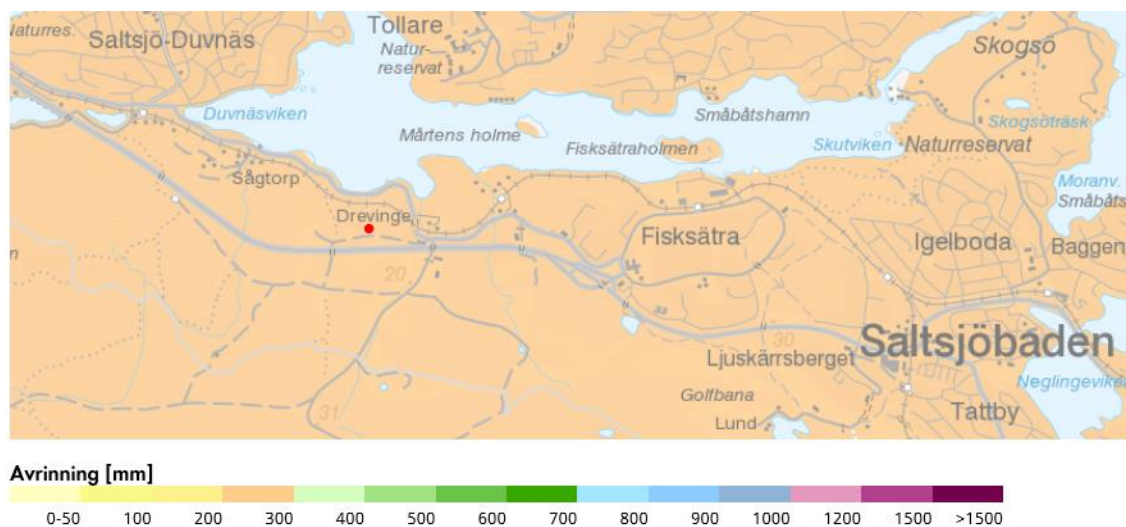
I studien ”Kväveläckage från sprängstensmassor” (Sjölund, 1997) visades att mängden kvarvarande kväve i materialupplag i en bergtäkt varierar mellan 0,3 – 2,7 g totalkväve per producerat ton bergmaterial. Studien visade vidare att det största kväveläckaget sker initialt vid

preparering av sprängsalvan (spill av sprängämnen) och i samband med att berget sprängs loss. Eftersom det berg som kommer att hanteras på fastigheten losshålls på annan plats sker alltså en initial reduktion av kvävehalterna redan innan materialet lämnar ursprungsplatsen. Mot bakgrund av att det även sker en transport av bergmaterialet från losshållningsplatsen till den aktuella anläggningen är det sannolikt att det sker en ytterligare reducering av mängden kvarvarande kväve i bergmaterialet. Sammantaget kan det antas att det kväve som kan finnas kvar i det bergmaterialet som ska hanteras vid den aktuella anläggningen är i den lägsta delen av det intervall som redovisas i ovan nämnda studie.

Skanska anmälan innefattar en årlig maximal hantering av totalt 600 000 ton lossgjort bergmaterial. Vid en årlig hantering av 600 000 ton berg och 0,3 g totalkväve per producerat ton bergmaterial kan den kvarvarande mängden kväve i det bergmaterial som hanteras vid anläggningen beräknas till ca 180 kg.

Nacka kommun har genom Nacka Vatten och Avfall AB tagit fram anvisningar för hantering av länshållet vatten samt riktvärden för bortledning av vatten via dagvattenledning. Enligt Nacka Vatten och Avfall AB:s anvisningar får kvävehalten i vatten som bortleds via dagvattenledning inte överstiga 5 mg/l. Det får antas att det är denna halt som är tillätlig med avseende på miljökvalitetsnormernas så kallade "icke-försämringskrav".

Kvävehalten i det vatten som bortleds från den aktuella anläggningen är beroende dels av mängden kvarvarande kväve i det hanterade bergmaterialet (se ovan), dels av hur stor yta som avvattnas och dels av hur stor avrinningen är inom området. Storleken på den avvattnade ytan är densamma som den yta som berörs av bergmaterialhanteringen (yta B), d.v.s. 45 000 m². Enligt Sveriges Hydrologiska och Meteorologiska Institut uppgår den specifika avrinningen inom det aktuella området till ca 300 mm (se figur 3).

Figur 3 Utdrag från Sveriges Hydrologiska och Meteorologiska Instituts avrinningskartor. Kartan visar den årliga specifika avrinningen i mm. Den anmälda verksamhetens lokalisering redovisas med en röd cirkel.

Mot bakgrund av områdets storlek och den årliga specifika avrinningen uppgår avrinningen från området till 13 500 m³/år (0,43 l/s). Därutöver tillkommer det vatten som kan behövas vid dammbekämpning i samband med krossning och sortering av det hanterade bergmaterialet. För att vattenbegjuta kross- och sorterwerk används ca 10 m³ vatten per dygn (0,12 l/s).

Förutsatt att allt kvarvarande kväve i bergmaterialet löses upp i samband med nederbörd, vattenbegjutning och avrinning kan halten kväve i bortlett vatten från anläggningen som helhet beräknas till ca 10,5 mg/l (årsmedelvärde). I sambandet måste det poängteras att det knappast är troligt att allt kvarvarande kväve löses upp eftersom bergmaterialet endast hanteras inom anläggningen under en kort tid. Som angetts i avsnittet om skyddsåtgärder kommer utgående vatten från verksamheten att passera dels en sedimentationsdamm och dels ett översilningsområde innan det ansluter till Skurusundet. Genom att låta vattnet passera genom ett översilningsområde kan halten totalkväve i utgående vatten reduceras med ca 50 %. Mot denna bakgrund kan den teoretiska kvävehalten i utgående vatten beräknas till ca 5 mg/l.

Den beräknade halten är med stor sannolikhet i överkant eftersom det utöver reduktionen i översilningsfältet även sker en retention och denitrifikationsprocess i sedimentationsdammen och efterföljande diken. Som jämförelse med de kvävehalter som beräknats fram kan t.ex. Vällsta bergtäkt i Upplands-Väsby lyftas fram som ett exempel på vilka kvävehalter som faktiskt uppstår i utgående vatten från en verksamhet som hanterar stora mängder bergmaterial. Vid Vällsta producerades och hanterades år 2017 ca 1 600 000 ton bergmaterial, alltså nära nog 3 gånger så mycket berg som årligen kommer att hanteras vid den aktuella anläggningen. Under år 2017 analyserades utgående vatten från Vällsta vid sammanlagt 10 tillfällen. Analyserna visade att halten kväve i utgående vatten från sedimentationsdammen vid Vällsta varierade mellan 1,5 till 3,4 mg/l.

En granskning av ett antal aktuella tillstånd för bergtäktverksamheter i landet gör gällande att vanliga riktvärden avseende totalkväve i utgående vatten från verksamheterna ligger i storleksordningen 5-10 mg/l. Tillståndsgivna riktvärden för avfallsdeponier anges vanligtvis än högre – upp till 15-20 mg/l.

I tillägg ska även nämnas att Naturvårdsverket i sina föreskrifter om utsläpp av avloppsvatten (*Naturvårdsverkets föreskrifter om rening och kontroll av utsläpp av avloppsvatten från tätbebyggelse, NFS 2016:6*) tillåter ett årsmedelvärde om 10 mg/l från tätbebyggelse med >100 000 personer, motsvarande antalet invånare i Nacka kommun (ca 103 000 enligt kommunens webbplats).

Sammanfattningsvis menar Skanska att genom att vidta redovisade skyddsåtgärder och i övrigt utforma verksamheten så som den beskrivits i anmälan kan verksamheten uppfylla Nacka Vatten och Avfall AB anvisningar för hantering av länshållet vatten avseende halten totalkväve (5 mg/l).

Siktdjup

I lossgjort bergmaterial finns helt naturligt små mängder med finmaterial. Utsläpp av suspenderat material i vattendrag kan ge en negativ påverkan genom grumling. Vid höga utsläpp av

suspenderat material kan flera fysiska karaktärer i vattendraget påverkas, så som ett minskat ljusgenomsläpp i vattnet och en förändrad fysisk påverkan av vattnet genom ökad nötning eller avskavning på stenytor. Grumling kan också påverka fisk genom sedimentering på fiskrom, försvåra predation eller minska antalet och storleken på djupare lugnvattenpartier.

Nacka Vatten och Avfall AB:s anvisningar för hantering av länshållet vatten innehåller även riktlinjer för halten suspenderat material. Enligt Nacka Vatten och Avfall AB:s anvisningar får halten suspenderat material i vatten som bortleds via dagvattenledning inte överstiga 50 mg/l. Det får antas att det är denna halt som är tillåtlig med avseende på miljökvalitetsnormernas så kallade ”icke-försämringskrav”.

Det ringa mängd finmaterial som finns naturligt i lossgjort bergmaterial kan följa med avrinnande vatten som lämnar anläggningen. För att skydda recipienten kommer vatten som avrinner från området att ledas till anläggningens sedimentationsdamm och efterföljande översilningsområden. Storleken och djupet på verksamhetens sedimentationsdamm innebär att vattnets uppehållstid uppfyller Trafikverkets riktlinjer för öppna vägdagvattenanläggningar. Sedimentationsdammen tillsammans med översilningsområdet ger förutsättning för en mycket god sedimentering dels genom en lång uppehållstid i dammen och dels genom det mekaniska filter som översilningsområdet bidrar med. Genom att vidta skyddsåtgärder i form av sedimentationsdamm och översilningsområden bedöms verksamheten uppfylla Nacka Vatten och Avfalls riktlinjer avseende halten suspenderat material om 50 mg/l.

Växtplankton

Det är den biologiska kvalitetsfaktorn växtplankton som varit avgörande för bedömningen av Skurusundets ekologiska status. Bedömningen i sig baseras på parametern klorofyll a. Mätning och analys av halten klorofyll a i ytvattenprov ger en uppskattning av den totala växtplanktonbiomassan. Ett högt värde indikerar en stor biomassa medan ett lågt värde indikerar en liten biomassa. Metoden att klassificera vattenförekomsternas status utifrån bestämning av klorofyll a är användbar som indikator på förändringar i växtplanktonbiomassan i ett vatten. Metoden är dock förenad med vissa felkällor. Vid vissa situationer ger inte klorofyllanalys en fullständig bild av den aktuella situationen i vattenförekomsten. I exempelvis sjöar med klart vatten utförs en stor del av primärproduktionen av bentiska påväxtalger eller högre vegetation på bottenarna. Detta gör att om bedömningen av statusklass endast förlitar sig på klorofyll- eller växtplanktondata, kan analysen ske sken av att biomassan av primärproducenter är mindre än vad som egentligen är fallet. Även i humösa vatten kan man förledas att tro att växtplanktonbiomassan är mindre än vad som är fallet om bedömningen utgår från klorofyllanalyser. Detta beror på att i dessa system kan växtplanktonbiomassan i varierande grad bestå av olika heterotrofa och/eller mixotrofa planktonorganismer, vilka kan vara mer eller mindre dåligt pigmenterade eftersom dessa organismer i varierande grad lever av dött organiskt material.

För att bestämma vattenförekomstens klass används så kallade EK-värden (ekologisk kvalitetskvot). EK-värdet för klorofyll a jämförs mot klassgränserna enligt följande:

Status	EK-värde
Hög	>0,8
God	0,67-0,8
Måttlig	0,35-0,67
Otillfredsställande	0,15-0,35
Dålig	0-0,15

Den ekologiska kvalitetskvoten (EK) för klorofyll a uppgår till 0,44 vilket ger Skurusundet måttlig status avseende växtplankton.

Nacka Vatten och Avfall AB:s anvisningar för hantering av länshållet vatten innehåller inga riktlinjer som direkt kopplar till kvalitetsfaktorn växtplankton. Vissa paralleller kan dock dras till riktlinjerna avseende kväve eftersom växtplankton reagerar relativt fort på ökade näringstillskott i vattnet vilket i sin tur kan resultera i t.ex. ökad biomassa eller förändringar i artsammansättning. Ett näringstillskott i vattenförekomsten skulle i teorin alltså kunna leda till ett högre EK-värde avseende klorofyll a och i förlängningen en förbättrad ekologisk status. En ökad näringshalt är dock inte odelat positiv eftersom en alltför hög näringshalt (framförallt av fosfor) kan leda till en ökad andel cyanobakterier vilket i sin tur kan medföra problem med algblomning. Som visats i stycket ovan avseende kväve kommer den aktuella anläggningen uppfylla Nacka Vatten och Avfall AB:s riktvärden för halten kväve i utgående vatten. Verksamheten som sådan bedöms därför inte medföra någon nämnvärd påverkan på Skurusundets näringsstatus. Därigenom bedöms inte heller verksamheten medföra någon påverkan av betydelse på Skurusundets ekologiska status avseende växtplankton.

Kemisk status

Skurusundet uppnår i dag måttlig ekologisk status och god kemisk status förutsatt att överallt överskridande ämnen undantas. Om överallt överskridande ämnen tas med uppnår inte Skurusundet god kemisk ytvattenstatus. Vattenförekomsten uppnår inte god kemisk status med avseende på polybromerade difenyletrar (PBDE) samt kvicksilver och kvicksilverföreningar (överallt överskridande ämnen). PBDE är en industrikemikalie som främst används som flamskyddsmedel i bl.a. textil, möbler, plastprodukter, elektroniska produkter och byggnadsmaterial. PBDE sprids till miljön via läckage från varor och avfallsupplag, samt via atmosfäriskt nedfall från långväga lufttransporter. Vad gällande kvicksilver och kvicksilverföreningar visar en nationell analys av kvicksilverhalt i fisk utförd år 2008 att halten av kvicksilver i fisk förväntas ligga högre än gränsvärdet för god kemisk status för kvicksilver i fisk i hela landet. Problemet med förhöjda halter av kvicksilver och kvicksilverföreningar är alltså inte unikt för den aktuella vattenförekomsten Skurusundet.

Den anmälda verksamheten hanterar inga polybromerade difenyletrar eller material där kemikalien förekommer, kvicksilver eller kvicksilverföreningar. Den aktuella verksamheten bedöms därför inte påverka den aktuella vattenförekomstens kemiska status. Vad gäller verksamhetens relation till ytvattenförekomstens kemiska status kan det nämnas att Skanska inte

använder några andra typer av kemikalier än de som är nödvändiga för att hantera och återvinna det aktuella bergmaterialet (tex. diesel och vissa oljor).

Risken för att verksamheten ska mottaga berg med förhöjda halter av metaller eller sulfider är mycket låg, men i syfte att kontrollera en sådan eventuell händelse kommer Skanska även att kontrollera tungmetaller i utgående vatten.

Sammanfattning

Genom att vidta de skyddsåtgärder som redovisas ovan samt att i övrigt bedriva verksamheten i enlighet med den anmälan som lämnats in bedömer Skanska att den aktuella anläggningen inte kommer att medföra någon påverkan av betydelse på Skurusundets vattenkvalitet. Skanska bedömer därutöver att verksamheten inte heller kommer att försämra någon enskild kvalitetsfaktor eller i övrigt motverka uppfyllelsen av Skurusundets miljökvalitetsnormer för ytvatten.

Miljökvalitetsnormer för grundvatten

Enligt 13 § i SGU:s om föreskrifter för statusklassificering och miljökvalitetsnormer för grundvatten (SGU-FS 2013:2) har en grundvattenförekomst eller grupp av grundvattenförekomster god kvantitativ status när grundvattennivåerna är sådana att de visar att det råder balans mellan den långsiktiga uttagsnivån och grundvattenbildning. Vattennivåerna ska därmed vara sådana att de:

1. inte till följd av mänsklig påverkan visar på sådana långsiktiga förändringar i flödesriktningen som orsakar inträngning av salt grundvatten eller förorening, och
2. inte genom mänsklig påverkan leder till, eller kan leda till, att god ekologisk status inte nås i ytvatten som är förbundna med grundvattenförekomsten eller gruppen av grundvattenförekomster eller till skada på grundvattenberoende terrestra ekosystem.

Om dessa kriterier inte uppfylls är den kvantitativa statusen otillfredsställande.

Enligt 14 § samma föreskrift har en grundvattenförekomst eller grupp av grundvattenförekomster god kemisk grundvattenstatus när:

1. fastställda riktvärden för grundvatten enligt 5–7 §§ inte överskrids vid någon övervakningspunkt i denna förekomst eller grupp av förekomster, eller
2. riktvärden för grundvatten överskrids i en eller flera övervakningspunkter i denna förekomst eller grupp av förekomster, men det är möjligt att visa att överskridandet inte skadar människa eller angränsande miljö och att möjligheten att använda grundvattnet inte försämras.

Om inget av dessa kriterier uppfylls är den kemiska grundvattenstatusen otillfredsställande.

Sammanfattning

Enligt VISS finns inga grundvattenförekomster inom eller i anslutning till det område som berörs av den anmälda anläggningen. Den aktuella anläggningen medför därför ingen påverkan på den kvalitativa eller kemiska statusen för någon grundvattenförekomst.

7. Vattenförsörjning och avlopp på anläggningen

Vatten för bevattning, dricksvatten och hygien kommer att levereras via tankbilar och/eller dricksvattenbehållare. WC kommer att installeras i form av portabla, slutna hyrtoaletter med regelbunden tömning.

8. Hur länge verksamheten beräknas pågå

Såsom angavs i anmälan uppskattar Skanska att verksamheten kommer att pågå ca 10 år.

9. Bullerutredning

Skanska har stor erfarenhet med citynära krossning och har under åren arbetat fram flera lösningar som möjliggör krossning nära bostäder och verksamheter. Genom att placera bulleralstrande arbetsmoment såsom exempelvis krossning och borring bakom skydd i form av upplagshögar, skärmar, containrar eller tält minimeras bullerspridningen avsevärt.

Skanska har låtit utföra en bullerutredning för aktuell verksamhet, vilken omfattar etableringsfasen (inklusive transporter) respektive driftsfasen, se bilaga 2. Jämförelse görs bl.a. mot Naturvårdsverkets riktvärden för industribuller vid bostäder och förskolor. I utredningen bedöms även lågfrekvent ljud inomhus för verksamhet under driftsfasen.

Observera att utredningen endast omfattar yta "B", då B är den del av verksamhetsområdet som kommer att användas för bulleralstrande verksamhet såsom krossning och berghantering (inklusive tillhörande arbetsmaskiner). Yta A kommer att användas för av- och påfartsramperna från Saltsjöbadsleden.

Utredningen påvisar att riktvärdet under etableringsfasen överskrids utomhus dagtid kl. 07-19 (ekvivalent ljudnivå 60 dBA), avseende borrhjogen. Om en bullerdämpad borrhjog används kommer dock riktvärdet att innehållas. Med antagande om en fasaddämpning på 25 dBA innehålls även riktvärdet inomhus dagtid kl. 07-19 (ekvivalent ljudnivå 45 dBA), även med borrhjogen i drift utan dämpning.

Den tillkommande trafiken under etableringsfasens tre första månader ger inte upphov till någon ökning av den dygnekvivalenta eller maximala ljudnivån.

Under driftsfasen innehålls samtliga riktvärden för både dag, kväll och natt i samtliga beräkningspunkter. Folkhälsomyndighetens riktvärden för lågfrekvent ljud innehålls i samtliga beräkningspunkter för arbetsmoment inom verksamhetsområdet.

Det är även viktigt att ha i åtanke att antalet fordon för transport av material är angivna som ett ”värsta fall”. Sannolikt kommer verksamheten inte att hantera fullt 600 000 ton material per år, varvid mängderna (och störningen) under första tiden av driftsfasen kommer att vara långt mindre än vad som har antagits i bullerutredningen.

10. Varför transporter kvällar och helger behövs, särskilt innan ny påfart byggs

I syfte att undvika alltför stora mängder tung trafik till och från anläggningen i rusningstid så ämnar Skanska under perioder att transportera berget nattetid.

I samband med kommande projekt i kommunen, såsom exempelvis byggandet av tunnelbanan, kommer losshållning att ske dagtid (vilket är normalt förfarande i sådana typer av projekt, ur både arbetsmiljö- och närmiljösynpunkt) varvid större delen av utlastningen måste ske nattetid för att inte störa eller påverkas av sprängningarna.

Att leda transporter via Saltsjöbadsvägen är dock en mycket temporär lösning (ca tre månader), tills det att en ny på- och avfartsramp är anlagd, och transport via Saltsjöbadsvägen kommer endast i undantagsfall att ske nattetid under denna period. Merparten av nattkörningarna kommer således att ske efter ca tre månader, när den planerade av- och påfarten är byggd.

Trafiksäkerhet på Saltsjöbadsvägen

Saltsjöbadsvägen har en så kallad BK1-klassning, vilket innebär att det är tillåtet för tunga fordon att åka där. Saltsjöbadsvägen kommer dock enbart att användas under en begränsad tidsperiod, omkring tre månader, tills att av- och påfartsramper från Saltsjöbadsleden har färdigställts. Under denna period beräknas antal transporter uppgå till 20-30 per dag. Det lägre antalet transporter beror på att verksamheten kan komma igång först efter att marken har utjämnats och iordningsställts för berghantering.

Skanska avser att ta upp en dialog med väghållaren om att införa sänkta hastighetsbegränsningar på Saltsjöbadsvägen under tiden då denna används. När på- och avfarternas på Saltsjöbadsleden är färdiga kommer inga transporter att gå på Saltsjöbadsvägen.

Det förekommer att barn och ungdomar rör sig vid Saltsjöbadsvägen för att komma till ridskolan Stall Compass. Skanska hade den 27 december ett möte med anläggningsansvarig på ridskolan för att ha en inledande dialog om vilka åtgärder som Skanska behöver vidta för att säkerställa god trafiksäkerhet för passerande till Stall Compass. Skanska kommer att undersöka förutsättningarna för att anlägga en gångstig bredvid vägen för att öka trafiksäkerheten för fotgängare som ska ta sig mellan Stall Compass och stationen för Saltsjöbanan. Skanska kommer också att kontakta förskolan Krabban för dialog om åtgärder för trafiksäkerhet.

I närområdet finns mindre områden utpekade som nyckelbiotoper. De aktuella områdena berörs ej av verksamheten. En av nyckelbiotoperna är belägen mellan område A och område B, se karta

i bilaga till anmälan. I denna finns en gångstig, dit Skanska avser att anlägga en gångtunnel (under grusvägen) för att säkerställa en trafiksäker passage.

11. Alternativa platser

Platsen i Gungviken är den mest lämpliga med hänsyn tagen till betryggande avstånd till bostadsfastigheter och naturvärden/naturskydd, korta transportavstånd till samhällsbyggande samt bra och säkra transportvägar. Platsen är även, i översiktsplanen för Nacka kommun, utpekad som ett framtida verksamhetsområde.

Under den kommande tioårsperioden kommer Nacka att utvecklas i stor omfattning – såväl genom infrastrukturprojekt som genom bostadsutveckling. Stora volymer berg kommer att frigöras vid byggandet av vattenledningar, tunnelbanans blå linje och nya gator i Nacka Stad. Samtidigt uppstår också stora behov av både berg- och betongprodukter för kommande byggnationer. I syfte att minimera klimatpåverkan samt för att inte nyttja de redan överbelastade trafiksystemen måste en plats för återvinning och lagring av massor finnas nära projekten. Nuvarande trafiksituation i Kaffebacken mot Södra Länken och mot Slussen är redan idag mycket ansträngd. Transport av material mot Stockholm och angränsande kommuner är därmed inte att föredra. Även väg 222 österut är hårt trafikerad, och kommande byggnation av nya Skurubron kommer ytterligare att försvåra transporter den vägen. Därmed återstår enbart Saltsjöbadsleden, vilken är förhållandevis lågt trafikerad.

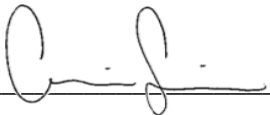
Skanska har granskat samtliga markområden i Nacka i syfte att finna lämplig plats för aktuell verksamhet, men har inte kunnat finna något passande område förutom marken vid Gungviken. Stora delar av Nacka kommun består idag antingen av tät byggnation eller av områden som är naturskyddade, såsom Nackareservatet och Nyckelviken. I närheten till centrala Nacka finns ingen mark som inte ligger antingen i dessa naturområden eller inom tät stadsbebyggelse. På östra sidan av Skurubron är bebyggelsen i många fall mindre tät, men fortfarande saknas outnyttjade områden. Hela den fortsatta södra sidan utmed Saltsjöbadsleden utgörs av Nackareservatet och mot Saltsjöbaden är det åter stadsbebyggelse. Det aktuella området vid Gungviken är utpekad som ett framtida verksamhetsområde och intill ligger också Österviks återvinningscentral – en redan etablerad industriverksamhet i närområdet.

Utifrån den sammantagna bedömningen (markanvändning, framtida stadsutveckling, transportavstånd och transportvägar samt naturvärden och avstånd från närboende) ser inte Skanska något alternativ som är bättre eller likvärdigt med den aktuella marken i Gungviken för denna typ av verksamhet.

Bilagor

1. E-postkonversation med Naturvårdsverket (Helen Lindqvist)
2. Bullerutredning Akustikkonsulten, 2019-01-11

Stockholm enligt ovan

Camilla Sarin, projektutvecklare, Skanska Industrial Solutions AB
camilla.sarin@skanska.se, 072-221 17 45

E-postmeddelandena visas i datumordning, från augusti till september. Hänvisat stycke markerat i gult.

Från: Sarin, Camilla <camilla.sarin@skanska.se>
Skickat: den 6 augusti 2018 14:52
Till: kundtjanst@naturvardsverket.se <kundtjanst@naturvardsverket.se>
Ämne: Tillsynsvägledning Förbifart Stockholm (?)

Hej!

I en skrivelse från Södertälje kommun framgår att "Naturvårdsverket gav den 4 juni 2018 miljökontoret tillsynsvägledning i frågan om material från Förbifart Stockholm, och de anger att det för den restprodukt som uppstår i förbifart Stockholm (och liknande ärenden) tydligt ska framgå var och när massorna ska användas, i annat fall bör massorna klassas som avfall. Vidare skriver de att för att massorna ska kunna klassas som biprodukt ska avsättningen kunna visas redan då restprodukten uppstår."

Finns det någon möjlighet att ta del av denna vägledning, tro?

Med vänliga hälsningar och tack på förhand,

Camilla Sarin
Projektutvecklare
Region Bergmaterial

Skanska Industrial Solutions AB
Warfvinges väg 25
112 74 Stockholm
Tel: 010-448 48 91
Mobil: 072-221 17 45
E-post: camilla.sarin@skanska.se
www.skanska.se

Från: Jenny.Jonsson@Naturvardsverket.se [<mailto:Jenny.Jonsson@Naturvardsverket.se>]
Skickat: den 7 augusti 2018 10:18
Till: Sarin, Camilla <camilla.sarin@skanska.se>
Ämne: Kopia på svar: M3342-11 prejudicerande?

Hej Camilla,
nedan finns Södertälje kommuns fråga samt Naturvårdsverkets svar.

Hälsningar

Jenny Jonsson
Handläggare Miljöbalkens systemfrågor

NATURVÅRDSVERKET
Samhällsavdelningen
BESÖK: Valhallavägen 195, Stockholm
POST: 106 48 Stockholm
TELEFON: 010-698 1533, FAX: 08-698 00 00
INTERNET: www.naturvardsverket.se

Kopia på dialog mellan Naturvårdsverket och Södertälje kommun 4 juni 2018

Från: Bicen Nilüfer (Mk) [<mailto:Nilufer.Bicen@sodertalje.se>]
Skickat: den 4 juni 2018 13:46
Till: Lindqvist, Helen <Helen.Lindqvist@naturvardsverket.se>
Ämne: M3342-11 prejudicerande?

Hej,

Den 19 april 2018 hölls ett seminarium om avfall och masshantering på Länsstyrelsen. Där diskuterades frågan om entreprenadberg från Förbifart Stockholm betraktas som biprodukt och inte avfall enligt Dom i mål 3342-11. Miljökontoret i Södertälje har fått in en anmälan om krossning och lagring av entreprenadsberg och i anmälan hänvisar man till domen och betraktar materialet som biprodukt. Jag undrar om domen från MMD är att betrakta som prejudicerande i och med att målet inte varit behandlat i högsta instans?

Vänliga hälsningar

Nilüfer Biçen
Miljöinspektör
Miljökontoret

Södertälje kommun

151 89 Södertälje

Tel: 08-523 019 26
E-post: nilufer.bicen@sodertalje.se
Webb: www.sodertalje.se

Från: Lindqvist, Helen
Skickat: den 4 juni 2018 14:36
Till: Bicen Nilüfer (Mk) <Nilufer.Bicen@sodertalje.se>
Ämne: SV: M3342-11 prejudicerande?

Hej,

Nej den är inte prejudicerande. Vi vägleder fortsatt som att den restprodukt som uppstod i förbifart Sthlm (och liknande ärenden) inte kan anses vara en biprodukt utan borde ses som ett avfall. Vi får en del frågor kring just lagring av massor från förbifarten, där det i vissa fall verkar svårt att få klarhet i vad och när avsättning kommer ske. I de fallen anser vi att man bör förelägga verksamhetsutövaren för att få klarhet i var och när massorna ska användas, i annat fall bör massorna nu klassas som avfall. Avsättningen ska ju kunna visas redan då restprodukten uppstår.

Hälsningar Helen

HELEN LINDQVIST

NATURVÅRDSVERKET
Avfallsenheten
BESÖK: Valhallavägen 195, Stockholm
POST: 106 48 Stockholm
TELEFON: 010-698 13 25
INTERNET: naturvardsverket.se
FACEBOOK: [facebook.com/naturvardsverket](https://www.facebook.com/naturvardsverket)

Från: Sarin, Camilla <camilla.sarin@skanska.se>

Skickat: den 11 september 2018 12:45

Till: Jonsson, Jenny <Jenny.Jonsson@Naturvardsverket.se>

Ämne: SV: Kopia på svar: M3342-11 prejudicerande?

Hej Jenny och tack för svaret (ber om ursäkt för något sen respons)!

Resonemanget nedan, angående Naturvårdsverkets möjlighet att vägleda i frågan om berget från Förbifart Stockholm, förvånar oss dock en aning. Domen från Nacka Tingsrätt avseende förbifartsberget (M 3342-11) har inte överklagats i aktuell fråga och gäller således för det specifika ärende som domen rör, d.v.s. i detta fall hur berget från Förbifart Stockholm ska klassificeras. Även om domen inte är prejudicerande (eftersom det är en dom från underrätt, d.v.s. vägledande i andra typer av liknande mål som rör samma sak) så har domen likväl vunnit laga kraft och är alltså gällande avseende de frågor som domstolen prövade i målet, däribland huruvida de bergmassor som uppstår i Förbifart Stockholm-projektet ska anses vara *avfall* eller *biprodukt*. Domen är således tillämplbar i frågor rörande bergmassor från just Förbifart Stockholm (som i det aktuella fallet i Södertälje kommun) och det bör inte vara möjligt att vägleda annat än vad domstolen har kommit fram till i domen.

Det bör understrykas att ni (Naturvårdsverket) var remissinstans i målet och då ansåg att överskottsmassor av berg som inte kan nyttogöras i Förbifartsprojektet ska anses utgöra avfall. Det är lite anmärkningsvärt att ni vidhåller detta trots domstolens avgörande om motsatsen?

På s. 63 i domen (M 3342-11) är mark- och miljödomstolens bedömning att "de bergmassor som inte används inom projektet utgör en biprodukt enligt 15 kap. 1 § andra stycket miljöbalken och att de därmed inte utgör avfall." Vidare anför domstolen att Trafikverket har uppgett att hela projektet har planerats utifrån att bergmassorna ska användas i andra bygg- och anläggningsprojekt.

Domstolen har angett tre förutsättningar för denna bedömning; 1. Produkten har uppkommit i en tillverkningsprocess eller produktionsprocess där huvudsyftet inte är att producera massorna, 2. Bergmassorna kan användas direkt utan någon annan bearbetning än den bearbetning som är normal i industriell praxis, och 3. Bergmassorna kommer att användas på ett sätt som är hälso- och miljömässigt godtagbart och som inte strider mot lag eller annan författning. Samtliga förutsättningar ansågs vara uppfyllda av domstolen. Skanska har köpt bergmaterialet för användning i andra bygg- och anläggningsändamål.

Beträffande den tredje förutsättningen anförde domstolen att Trafikverket i tillräcklig utsträckning har styrkt att bergmassorna kommer, genom externa mottagare (i detta fall Skanska), att användas vid andra bygg- och anläggningsarbeten i regionen utan att massorna lagras under så lång tid eller i övrigt hanteras på ett sådant sätt att det finns risk för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Denna förutsättning är inte förändrad och är prövad i målet. När en produkt har klassificerats som en biprodukt kan den inte heller i nästa led anses vara avfall eftersom Skanska har tagit emot entreprenadberget som en produkt och avser att använda det inom så snar framtid som möjligt. Det ligger även i Skanskas vinstintresse.

Domen säger ingenting om att man inte får ta emot bergmaterialet och lägga det i upplag, utan det står att materialet inte får lagras under så lång tid så att det finns risk för människors hälsa eller skada på miljön. Den tidsgränsen torde hänvisa till deponibestämmelserna om tre år och så länge ligger definitivt inte materialet i upplag på aktuell plats.

Berget från Förbifart Stockholm bör således – i alla led – vara att betrakta som en **biprodukt**, och det kan inte vara upp till respektive tillsynsmyndighet att göra egna (nya) bedömningar i varje enskilt fall då berget ska lagras och/eller hanteras.

Med vänliga hälsningar,

Camilla Sarin
Projektutvecklare
Region Bergmaterial

Från: Helen.Lindqvist@naturvardsverket.se [mailto:Helen.Lindqvist@naturvardsverket.se]

Skickat: den 27 september 2018 13:01

Till: Sarin, Camilla <camilla.sarin@skanska.se>

Ämne: SV: Kopia på svar: M3342-11 prejudicerande?

Hej,

Jag har fått din fråga från min kollega Jenny Jonsson.

Ett av kriterierna för när en restprodukt ska kunna klassas som en biprodukt, handlar om att det ska vara säkerställt att ämnet eller föremålet kommer att fortsätta att användas, dvs. att avsättningen är säkrad. Den vägledning som Naturvårdsverket lämnat under senare tid kring uppläggning av massor, gäller generellt och handlar om massor som klassats som biprodukt, men där avsättning saknas. Då tillsynsmyndigheter efterfrågat vägledning har vi sagt att man till att börja med måste reda ut om avsättning finns för de aktuella massorna. Bedömningen som en biprodukt kan ju ändras om något eller några av förutsättningarna för kriterierna ändras. Om ett eller flera av kriterierna inte längre uppfylls, ska massorna inte längre klassas som biprodukt utan som ett avfall. Om en tillsynsmyndighet kommer fram till att avsättning (eller något av de andra kriterierna) inte längre kan uppfyllas, ska därmed massorna ses som ett avfall. Tillsynsmyndigheten kan då förelägga om det.

Den bedömning som domstolen gör vid sin prövning utgår ifrån det underlag som verksamhetsutövaren presenterar vid förhandlingen. I det aktuella fallet med Förbifarten kom domstolen, mot bakgrund av underlaget, fram till att avsättning för massorna fanns vid tiden för prövningen. Förutsättningarna kan emellertid ändras efter det att domen vunnit laga kraft. Även om massorna bedömdes uppfylla kriterierna för biprodukt vid tiden för prövningen, kan verksamhetsutövarens avsikt förändras med tiden, t.ex. med hänsyn till att möjligheterna till avsättning ändras. Därmed kan klassificeringen av massorna ändras från att vara en biprodukt till att bli ett avfall. Det stämmer som du skriver nedan, att det inte finns något som hindrar lagring av en biprodukt, så länge det inte sker under så lång tid att det finns risker med det (och då avsättningen fortfarande kan påvisas). I flera av de ärenden vi varit tillfrågade, har det dock handlat om längre tidsperioder och där det (för tillsynsmyndigheten) varit mycket oklart hur länge massorna ska lagras, och hur avsättningen ser ut. Det är i de fallen vi rekommenderat att man börjar med att efterfråga den informationen från verksamhetsutövaren.

Av ditt mail nedan förefaller det som om det inte råder några tveksamheter i ert fall kring ovanstående, att avsättning finns och att lagringstiden inte är så lång så att det påverkar möjligheten att bedöma avsättningen. Det bör därmed inte vara några oklarheter kring de aktuella massorna som ni hanterar.

Mvh Helen

Hälsningar Helen

HELEN LINDQVIST

NATURVÅRDSVERKET

Avfallsenheten

BESÖK: Valhallavägen 195, Stockholm

POST: 106 48 Stockholm

TELEFON: 010-698 13 25

INTERNET: naturvardsverket.se

FACEBOOK: facebook.com/naturvardsverket